

CONVIVENZA

Autos n'èn betg da vatta da zutger

 BETTINA CADOTSCH

Velocipedists che s'agiteschan d'automobilists ed automobilists che sa grittentan da velocipedists – gist quai capita durant blers bels dis da stad. Era jau fatsch adina puspè mias experientschas che ma chatschan l'adrenalin en il sang e ma fan blastemmar en mes auto.

Jau na discuro betg da quels en citad, mabain da quels che van sin vias chantunalas, sur noss pass, en ils tunnels – dapertut.

Apaina ch'igl è bell'aura èn els sin via. Uschia era puspè tschel di, cura che jau era sin via cun mes auto a chasa vers Savognin. Sin via tranter Tusaun e Casti hai ina massa stortas e divers tunnels. E là era el – in velocipedist en il tunnel, senza glisch e tratg en nair. Nagina tema, jau n'al hai betg tutgà, jau sun però m'agitada enormamain.

Sco automobilista sun jau numnadamain responsabla da guntgir el. Jau fiss er il tabalori, sche jau n'al avess betg vis. Era sch'el n'aveva envidà naginas glischs. Ma jau sun quella en l'auto, jau sun pli ferma ch'il velo – sch'i dess ina disgrazia, vegniss jau vidlonder. E quai ma grittenta mintgamai. En pli ston ins tranteren franar enormamain fin ch'ins po alura finalmain surpassar ils velocipedists.

Mes scolast d'ir cun auto scheva adina: «In auto è sco in'arma!» Ma jau hai il senti-

ment che persunas che van cun velo sin talas vias n'èn betg conscientas da quai. Quellas pensan probabel ch'in auto saja da vatta da zutger.

Jau n'hai anc mai empruvà dad ir pli lunsch cun velo ed era betg sin vias chantunalas. Jau na poss damai betg discurre per experientscha. Ma jau ma dumond propi tge motivaziun che han questas persunas?

Jau na poss numnadamain betg m'imaginar che quai fetschia plaschair. Sa muventar en il liber, vegnir dad A tar B cun l'atgna forza – quai fa tut senn e ma para era plausibel. Però da seser uras sin in sez d'in velo, en ina posiziun che fa mal il dies ed il tgil, e da vesair autos che passan tut il temp sper ins or – quai na po betg esser bel. Quai sto tranteren far snavurs ad ins, u betg?

Jau na chapesch era betg, pertge che quels velocipedists n'han betg nauscha conscienza.

Jau ma sent gia mal, cura che jau hai dad ir a pe sur in passadi da peduns en citad. Jau vom uschè svelto sco pussibel, fatsch in segn cun il det per engraziar ed adattesch mes tempo al traffic. Jau na less en mintga cas betg disturbar memia ditg ils automobilists – velocipedists n'enconuschan betg questa nauscha conscienza.

Per relativar in zichel mias lingias: Jau na sun gea betg da l'avis ch'ils velocipedists na possian betg esser sin via. Igl avess gea dad avair plazza per tuts. Ed jau sun era persuadida ch'i dat ina massa persunas che tschernan rutas cun paucs autos, che sa tiran en endretg e che han era glischs sin lur vehichels. Ma jau chattass simplamain per bun, sche quellas persunas che na fan betg quai, persassan tar lur proxima excursiun er in zichel vi dals autos e las persunas davos la roda da manar. E forsa era vi da quai che mes scolast d'ir cun auto scheva adina: «In auto è sco in'arma!»

Bettina Cadotsch è creschida si a Savognin. Ella ha studegià Multimedia Production a la Scuola auta spezializada dal Grischun a Cuira e lavura ussar Radio Südostschweiz, «suedostschweiz.ch» e la «Südostschweiz».

La convivenza da las linguas e culturas en il Grischun – quai è il tema da la columna «Convivenza» che cumpara mintga glindesdi en la Südostschweiz ed en La Quotidiana.